

Závěrečná zpráva o projektu

Projekt byl realizován za laskavé finanční i morální podpory Karlovarského kraje.

Název projektu: **Mapování chřástala polního**

Evidenční číslo smlouvy: D 661/2008

Název programu: **Mapování a monitorování zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin**

1. Údaje o žádající organizaci

organizace: EC Meluzína RCAB číslo registrace MV ČR: VSC/1-16504/92R

adresa sídla: Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01

bankovní ústav a číslo účtu: 754594052/5500 IČO: 49752065

statutární zástupce: Ing. Martin Lípa

adresa korespondenční: Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01

telefon ,e-mail (operativní spojení): 777086620, ec.meluzina@volny.cz

2. Údaje o osobě zodpovědné za realizaci projektu

jméno: Ing. Martin Lípa

korespondenční adresa: Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01

e-mail: ec.meluzina@volny.cz

GSM: 777086620

3. Údaje o projektu

název projektu: Mapování Chřástala polního

číslo smlouvy: D 661/2008

Cíle projektu:

1. Získat aktuální informace o výskytu chřástala polního
2. Prostřednictvím AOPK Karlovy Vary poskytnout tyto údaje místním zemědělcům.
3. Provést potřebná opatření v technologických postupech při ošetřování luk v podhorských oblastech

Současný stav řešené problematiky:

Chřástal polní je typickým druhem otevřené krajiny polí a luk. Ještě v první polovině 20. století patřil k běžným druhům zemědělské krajiny celé Evropy a západní Sibiře až po jezero Bajkal. V druhé polovině dvacátého století nastal zlom a v současné době je řazen ke druhům ohroženým v celém areálu svého výskytu. Míra jeho ohrožení je nejvyšší v zemích západní Evropy. Na Britských ostrovech, v Rakousku, Německu a dalších zemích se vyskytují desítky, maximálně stovky hnízdních párů. V České republice je odhadován stav na cca 1500 - 1900 hnízdních párů. Ve východoevropských zemích je situace ještě příznivější. To poskytuje naději, že chřástal polní může být v relativně krátkém čase opět součástí běžné zemědělské krajiny celé Evropy.

Také na území České republiky došlo v druhé polovině 20. století k dramatickému úbytku tohoto druhu. Během posledních patnácti let se jeho stavy v severozápadních Čechách i v dalších podhorských oblastech zvýšily a stal se opět běžnou součástí naší avifauny. V nižších polohách však tento nárůst nebyl již tak patrný. Přitom ještě ve 30. letech právě v zde bylo těžiště jeho rozšíření.

Pravděpodobně rozhodující vliv na tento pozitivní vývoj měla změna zemědělského využívání luk a pastvin. Systém vyplácení a kontrol zemědělských dotací na údržbu kulturní krajiny stimuloval zemědělce k sečení porostů v pozdních termínech červenec - srpen někdy i na začátku září. Pouze hodnotnější plochy byly sečeny dříve.

Tato situace poskytovala chřástalům dostatek času na hnízdění a vyvedení mláďat. V krajině bylo v průběhu celé vegetace dostatek porostů s vysokým bylinným krytem, který je pro chřástaly nezbytný.

V roce 2004 se ale situace dramaticky změnila a systém dotací se obrátil v neprospěch tohoto ptačího druhu. Na sečených loukách jsou požadovány dvě seče do roka s tím, že první seč musí být hotova do 15.7. To vede k rozsáhlým sečím v průběhu června. V této době chřástal hnízdí a při seči dochází k ničení hnízd. Na holých loukách je také chřástal vystaven většímu tlaku predátorů.

Od roku 2007 mohou zemědělci vstupovat do zvláštního dotačního titulu „Chřástal“ v rámci agroenvironmentálních opatření v EAFRD. Tento dotační titul kryje ztráty z hospodářské činnosti vzniklé respektováním ochrany ohroženého druhu – chřástala polního a stimuluje zemědělce k potřebným úpravám technologie ošetření luk. O to důležitější jsou aktuální informace o stavu populace na území Karlovarského kraje.

Stručný popis realizace projektu:

Podrobný popis metod, územního rozsahu a výsledků včetně komentáře obsahuje příložená zpráva: **Chřástal polní (*Crex crex*) na Karlovarsku 2008 - distribuce a početnost** .

Zde proto uvádím pouze některé doplňkové informace.

Odborným garantem projektu byl RNDr. Oldřich Bušek. Autorem příložené zprávy je Mgr. Michal Němec. Autoři fotodokumentace jsou uvedeni u jednotlivých snímků.

Mimo systematického mapování předem vytipovaných lokalit, jsme se snažili soustředit a zpracovat i další víceméně nahodilá pozorování chřástala na území Karlovarského kraje. Část výsledků obsahuje též zpráva, která byla vypracována na vyžádání odboru životního prostředí Městského úřadu v Kraslicích.

Tato zpráva obsahuje i potřebnou fotodokumentaci mapovaných stanovišť a diskusi výsledků vzhledem k území Kraslicka a byla dne 26.9. 2008 předaná vedoucímu odboru životního prostředí Městského úřadu Kraslice - RNDr. Jiřímu Hejkalovi.

Cíle projektu:

1. Získat aktuální informace o výskytu chřástala polního v zájmovém území.
2. Prostřednictvím AOPK Karlovy Vary poskytnout tyto údaje místním zemědělcům.
3. Na základě získaných informací provést potřebná opatření v technologických postupech při ošetřování luk v podhorských oblastech

Všechny tři cíle projektu byly splněny.

Projekt pokládáme za ukončený pro letošní rok za úspěšně ukončený a chtěli bychom jej v příštím roce zopakovat v rozšířené variantě.

Je nanejvýš žádoucí podobná sledování provádět na stejných plochách jednotnou metodikou po několik let tak, aby bylo možno lépe posoudit trend vývoje populace v daném území. Chřástal je předmětem ochrany v rámci soustavy Natura 2000 a jeho ochrana je nejenom národní ale dokonce i mezinárodní prioritou ochrany přírody.